

Второ заседание

Петък, 21 март 1986 г.

(Открито в 15,00 часа)

Председател Станко Тодоров: Другарки и другари народни представители! В залата има необходимия брой народни представители и можем да започнем работа.

Откривам второто заседание на двадесетата сесия.

Продължаваме работата с *второ разглеждане на проекта за Кодекс на труда*.

Давам думата на председателя на Законодателната комисия акад. Ярослав Радев да докладва налагащите се промени.

Ярослав Радев: Другарки и другари народни представители! Законодателната комисия обсъди предложенията, направени при разискванията по проекта за Кодекс на труда, както и писмените предложения, изпратени от народни представители.

Народният представител Георги Начев предложи в проекта за нов Кодекс на труда да намери място и търсенето на отговорност от ръководител, който не изпълнява основното си задължение да организира работата в предприятието, за да осигури своевременно висококачествено производство.

По същество предложението е правилно, но то е вече отразено в чл. 31 от проекта. Задължението на ръководителя в тази насока произхожда от функциите му да организира и ръководи дейността на предприятието и да осигурява изпълнението на задачите по държавния и насрещния план (чл. 31, т. 1, 2 и 4 от проекта), както и в правото на общото събрание на трудовия колектив да го освободи от длъжност, когато той не изпълнява своите задължения (чл. 27, ал. 1, т. 1).

Другарят Георги Начев предложи също така да се установи лична имуществена отговорност на ръководителя на предприятието, когато с действията си причинява щети на предприятието.

Това е предвидено в чл. 206, ал. 2 от проекта. За причинени на предприятието вреди от неговия ръководител имуществената отговорност на ръководителя, включително и на непосредствения ръководител, е засилена. При упражняване на ръководните му функции тя е увеличена до 3 месечни заплати, а когато вредите произтичат от производството на некачествена продукция или от извършване на некачествени услуги — до 4-месечни основни заплати (чл. 206, ал. 3).

Народната представителка Цена Стаматова предлага да се установи за страната единна номенклатура на професиите.

Предложението е правилно, но не се отнася до Кодекса на труда, а то следва да се има предвид при изработването на други нормативни актове и главно в бъдещия закон за научните организации.

Народната представителка Цена Стаматова изтъкна, че многозвенната подчиненост на професионалните учебни заведения на различни ведомства пречи за тяхната специализация и изграждане на материалната им база. Тревогата ѝ е основателна и следва да се има предвид от съответните органи, които отговарят за организацията на професионалните учебни заведения.

Освен това тя предлага в Кодекса на труда да се регламентира възможност за осигуряване на работна сила за малките и средните предприятия в селскостопански райони, където водещ отрасъл е селското стопанство, в които се чувствува недостиг на работна сила, т. е. работниците от промишлените предприятия да могат да работят определено време в тях, а през останалото време да преминават на работа в селскостопански или други предприятия, като им се запазват работните места.

Проектът за Кодекс на труда дава такива възможности с чл. 66, както и с възможността за сключването на срочни трудови договори.

Освен това преминаването на работа от промишлени предприятия в селскостопански или строителни предприятия при запазване на работните места е уредено с Постановление № 46 от 1975 г.

Народната представителка Цена Стаматова постави твърде важен въпрос за ограничаване на текучеството на работната сила. Наистина текучеството на работната сила на нася сериозни вреди на народното стопанство. Причините за текучеството са комплексни. Решаването на въпроса обаче не може да бъде постигнато с принудителни мерки за задържане на работниците против тяхното желание да останат на работа. От друга страна, Народна република България е обвързана и с международни актове (Конвенция № 29 на Международната организация на труда и Пакта за икономически, социални и културни права), ратифицирани от

нашата страна, които изключват въвеждането на административни мерки, ограничаващи възможността на работника да напуска предприятието, когато пожелае, при определени условия, съобразно сключения договор. Досегашният опит показва, че прилаганите през определени периоди административни мерки за задържането на работниците на работа в едно и също предприятие не са довели до очакваните резултати.

Решаването на тези въпроси трябва да се търси преди всичко в приемането на съответни икономически, социални и други мерки за задържане на работниците на работа в съответното предприятие.

Народният представител Иван Пръмов предложи в чл. 343, ал. 1 да се предвиди възможност производствената кооперация да прекрати трудовото правоотношение с член кооператор, когато работата в кооперацията спре за повече от 30 дни. Тази възможност е предвидена и сега в Устава на трудово-производителните кооперации.

Предложението на др. Пръмов е основателно и затова комисията предлага към чл. 343, ал. 1 в изброяването да бъде прибавена и точка 3 на чл. 328, ал. 1.

Другарят Пръмов предлага също така да се допълни и разпоредбата на чл. 343 с нова ал. 4 в смисъл, че при прекратяване на трудовото правоотношение с член кооператор на някои от основанията, посочени в Кодекса на труда, членството му в кооперацията автоматично се прекратява.

Това предложение излиза извън рамките на Кодекса на труда, който регулира само трудовоправни отношения. Членствените отношения, които възникват между кооперацията и членовете кооператори, се уреждат в Закона за кооперативните организации и в съответните устави на тези организации.

Другарят Иван Пръмов предлага да се предвиди възможност за полагане на извънреден труд и в случаите на усилен сезонна и срочна работа за прибиране и изкупуване на селскостопанска продукция.

Случаите трябва да бъдат разграничени. Когато става дума за извършване на сезонна работа, Законодателната комисия намира предложението за основателно и предлага това да бъде отразено в точка 5 на чл. 144, като в началото думите „за довършване на започнатата работа“ се заменят с израза „за извършване на усилен сезонна работа или за довършване на започната работа“.

Предложението за извънреден труд при срочна работа не следва да се приеме. Когато изпълнението на срочната работа вече е започнало, ще се прилага на общо основание точка 5, а в останалите случаи ще се използват възможностите, които предоставят срочните трудови договори и сумираното изчисляване на работното време.

В изказването си народният представител Иван Пръмов постави въпроса относно реда за разглеждане на трудови спорове на членовете кооператори в производствени кооперации.

За да се избегнат каквито и да било неправилни тълкувания по този въпрос, Законодателната комисия предлага в чл. 372 да се създадат две нови алинеи със следното съдържание:

„(2) Комисии за трудови спорове в производствени кооперации се създават, когато в тях работят по трудов договор повече от 20 работници.

(3) Трудовите спорове на членовете кооператори се решават по реда, установен в Закона за кооперативните организации.“

Алинея 2 става алинея 4.

По този начин се внася и пълна съгласуваност между Кодекса на труда и Закона за кооперативните организации.

Народната представителка Павлина Дечева предлага чрез съответни допълнения на чл. 40, 41, ал. 2, и 184 да се увеличат правата и отговорностите на Димитровския комунистически младежки съюз.

В проекта участието на Димитровския комунистически младежки съюз при осъществяване на трудовите правоотношения е намерило съответно място. Основната разпоредба в това отношение се съдържа в чл. 16, ал. 2 от проекта, според който осъществяването на правата и задълженията на трудовите колективи и тяхното самоуправление се организира от професионалните съюзи със съдействието и на комсомолската и другите обществени организации и техните ръководства в предприятията.

Народният представител Иван Тодоров предлага извънредният труд да бъде разрешаван главно от Инспекцията по охрана на труда в окръга, но със съгласието на колектива.

Въпросът за полагането на извънредния труд е уреден в чл. 145 на проекта и в допълнението на т. 33 в раздадените ви писмени предложения.

Народният представител Ангел Кедиков предложи да се посочи изрично кой свиква бригадния съвет. При изработването на Кодекса на труда съзнателно не е посочено кой свиква бригадния съвет. Поради какви съображения? — Бригадният съвет се състои от 3 до 11 членове. Членовете на бригадния съвет са непрекъснато заедно при осъществяването на трудовия процес и въпросът за свикването му на заседание може да се решава по инициатива на всеки член на колектива. С това решение се осигурява по-голяма свобода в организацията на неговата работа и засилва отговорността на всеки член на бригадния съвет.

Основателно е предложението на др. Кедиков съгласие за приемане на работници в големите бригади и при сменна работа да се дава не от общото събрание, когато численият състав е голям, а от бригадния съвет, на когото това право да бъде предоставено. Такава възможност проектът създава в чл. 64, ал. 7, където е предвидено, че общото събрание на бригадата може да предостави правомощията си по ал. 1 — 5 на бригадния съвет.

Другарят Кедиков предложи в случаите по чл. 283 разрешение да се дава освен от профкомитета и от органа по охрана на труда в предприятието. Това би усложнило продължаването на работа при извънредни ситуации, когато е необходимо бързо реагиране. Разрешението на профкомитета в тези случаи, което е предвидено като предварително условие, е достатъчна гаранция.

Другарят Кедиков предлага да не се предвижда възможност на страните да уговарят по-дълъг срок от 30 дни — до 3 месеца за предизвестие при прекратяване на трудовия договор. Разрешението, което се предлага в проекта, т. е. по договаряне да може да се удължава до 3 месеца, дава възможност за по-гъвкаво решение на трудовите отношения между страните. При това уговарянето на по-дълъг срок е по взаимно съгласие на ръководителя на предприятието и работника.

Народната представителка Пенка Нунева предложи в нормативните актове, които ще се издадат по прилагането на кодекса, да се предвидят допълнителни стимули за бързото повишаване на образователното и квалификационното равнище на кадрите. Предложението е основателно и следва да се има предвид от съответните компетентни органи.

Народният представител Георги Потерашев счита, че не е ясно разграничението на първичен и основен трудов колектив в селското стопанство и в бригадите от нов тип. Член 12, ал. 2 и 3 съдържат достатъчно критерии за разграничаване на първичния и основния трудов колектив, включително и по отношение на примера, посочен от него.

Другарят Потерашев предложи бригадата в селскостопанското производство да се приравни с кооперацията, а аграрно-промишленият комплекс да стане аграрно-промишлена кооперация. Конкретната организация на селскостопанското производство не е предмет на регулиране от Кодекса на труда. Тя се урежда с нормативни актове по управлението на икономиката и очевидно ще намери място в Стопанския кодекс.

Другарят Потерашев предложи наименованието бригадир, ръководител на предприятие да се замени с „бригаден ръководител и директор (председател)“. Наименованието бригаден ръководител не придава по-голяма тежест на неговото положение.

Предлаганото от народния представител наименование директор (председател) не е изчерпателно, защото съществуват и други длъжности и наименования, като управител, началник, завеждащ отдел, които не влизат в това общо определение, което той дава. В кодекса се употребява обобщено, родово понятие, което обхваща всички длъжностни наименования за ръководители на производствени звена и на различните видове организации — учреждения, институти и др. Затова наименованието в кодекса обхваща всички видове длъжности.

Другарят Потерашев предложи да се изменят чл. 23, ал. 1, и 32, ал. 1, които да забранят на бригадир и на ръководителя на предприятието да спират внедряването на научно-техническите, технологичните и биологичните постижения. В посочените текстове в проекта и в т. 8 от писмените предложения е предвиден кратък 7-дневен срок за решаване на разногласията, които могат да възникнат между бригадир, съответно ръководителя на предприятието, и трудовия колектив, включително и във връзка с внедряването на научно-техническите постижения. 7-дневен срок е достатъчна гаранция да не се препятствува за внедряването на научно-техническите постижения.

Другарят Потерашев предлага включването на научни работници от институтите в програмните колективи да се извършва и без съгласието на ръководството на научната организация. Това предложение не е целесъобразно, защото може да отклони научните работници от изпълнението на техните основни задължения и да създаде затруднения в работата на научните организации.

Същевременно др. Потерашев предлага да се уточни броят на външните съвместителства, по които може да работи един работник.

Законодателната комисия смята това предложение за основателно и предлага съществуващите сега ограничения да бъдат засилени, като се предвиди, че по външно съвместителство може да се работи само на едно място. Във връзка с това комисията предлага в чл. 111, ал. 1 да се добави следното изречение: „Трудов договор за външно съвместителство може да се сключва само с едно предприятие“. Той предложи да се създаде допълнителен текст, който да даде възможност за създаване на специални бригади за научно-технически и биологичен прогрес. Въпросите за създаването и дейността на програмните колективи са уредени в чл. 13 и 73 от проекта, което дава възможност да се създадат и такива вътрешни структурни звена.

Другарят Потерашев предлага да се иска предварително разрешение от окръжната инспекция по охрана на труда и за уволнение на жени, чиито синове отбиват военната си

служба. Законодателната комисия не намира предложението за основателно, защото в Кодекса на труда е създадена засилена закрила при уволнение на бременни работнички и на работничките — майки на малки деца, както и за жените, чиито съпрузи отбиват редовната си военна служба. Тази защита е достатъчна и не съществува социални основания да се разширява.

Народният представител Петър Максимов изпрати предложение в Законодателната комисия да се допълни ал. 3 на чл. 64, като се предвиди изрично, че договорът за изпитване се сключва окончателно, след като се вземе съгласието на общото събрание на бригадата.

Тази добавка не е необходима, тъй като въпросът е изрично уреден в този смисъл в чл. 71, ал. 3.

Другарят Максимов предлага също към чл. 153 да се добави нова алинея, в която да се поясни, че при сумирано изчисляване на работното време при петдневна работна седмица работникът има право два пъти в месеца най-малко на 48 часа непрекъснатата седмична почивка.

За да се избегне неправилно тълкуване на тази разпоредба в Кодекса на труда, Законодателната комисия предлага ал. 2 на чл. 153 да добие следната нова редакция:

„При сумирано изчисляване на работното време, при работа в производства с непрекъсваем процес, при промяна на смените, както и при шестдневна работна седмица непрекъснатата седмична почивка е не по-малко от 24 часа“.

Народният представител Димитър Стоянов предложи да се допълнят някои текстове, за да се подчертаят задълженията на трудовете колективи и ръководствата на предприятията за опазване на социалистическата собственост.

Законодателната комисия предлага предложението на др. Стоянов да бъде отразено в чл. 20, 27 и 31.

Към чл. 20 да се прибави нова точка 9 със следното съдържание:

„9. взема мерки за опазването на социалистическата собственост“.

Точка 9 да стане т. 10.

Към чл. 27 да се добави нова точка 7:

„7. взема мерки за опазването на социалистическата собственост“.

Точка 7 да стане т. 8.

В чл. 31, точка 2 след думата „стопанисване“ да се прибавят думите „и опазването“.

Уважаеми другарки и другари! Законодателната комисия и ръководствата на другите постоянни комисии предлагат на Народното събрание да приеме проекта за Кодекса на труда заедно с първоначалните и допълнително направените предложения за изменение и допълнение на проекта.

Тодор Живков: Аз имам следните две бележки:

Първата е свързана с въпроса за санкциите във връзка с качеството.

Струва ми се, че не бива да се ангажираме в Кодекса на труда с подробности. Въпросите преди всичко са въпроси на правителството и на Централния съвет на Българските професионални съюзи. Правителството самостоятелно или заедно с професионалните съюзи може да утвърди наредба за поощряване и наказание — за поощряване на тези, които дават добро и отлично качество, и за наказание на тези, които дават лошо качество. Тези, които дават добро качество, да бъдат поощрени с 10 на сто повече върху заплатата. Това го давам за пример. А тези, които дават лошо качество, да получат с 20 на сто по-малко от заплатата си. Не бива да се заангажираме със законно положение, което ще върже ръцете на правителството за решаване на такъв въпрос. Правителството след това може да прецени и да внесе закон за качеството, но не може с две алинеи да се изчерпи този въпрос.

Втората ми бележка е свързана с тежестта. Вярно е, че не бива да се забранява на работниците и служителите, когато те пожелаят да напуснат даден завод, предприятие или учреждение. Това е правилно. В края на краищата трябва да има някакъв ред. Този ред може да установят правителството и Централният съвет на професионалните съюзи. Този, който напуска, да е нанесъл вреди, да спъва производството. За това той трябва да си понесе отговорностите. Моля да не се заангажираме със законно положение по един въпрос, който е компетенция за практическо провеждане от правителството и Централния съвет на профсъюзите.

Това са двете ми бележки.

Ако другарят Радев не е съгласен, моля да се аргументира. Може би аз ще се съглася с неговите обяснение. (*Оживление*).

Ярослав Радев: В проекта за Кодекса на труда в чл. 268 е формулирано принципно положение.

По отношение на качеството на продукцията е въведен принципът, че при производство на некачествена продукция, която е напълно негодна за употреба, произведена по вина на работника, трудово възнаграждение не се заплаща. Когато продуктът не отговаря напълно на установените изисквания, размерът на трудовото възнаграждение се намалява съобразно годността на продукцията. Следователно подробна уредба не е дадена, т. е. процентите се изчисляват в зависимост от степента на произведената некачествена продукция

и участието на похабените материали. Този принцип ще получи по-подробна уредба в нормативен акт, издаден от Държавния съвет или Министерския съвет.

Тодор Живков: Представи си, че има спор между тези, които ще бъдат наказани, и тези, които наказват. Явно е, че правителството трябва да разработи статут. Защо трябва да се заангажираме? Предлагам да се запише: носи съответна отговорност. Не е нужно да се записват проценти и пр. и пр. Въпросът е много по-голям. Въпросът е не само за лошокачествената продукция, но и за поощряване на произвежданата добра продукция.

Ярослав Радев: Предвидени са поощрения за производството на добра продукция.

Гриша Филипов: Може би трябва да приемем закон за качеството.

Тодор Живков: А въпросът може да се реши и с указ.

Ярослав Радев: Материята за качеството не може да се изведе от Кодекса на труда, особено като се отнася до принципите за определяне на трудовото възнаграждение, свързани с качеството.

Тодор Живков: Всеки трябва да носи отговорност за качеството на продукцията. В кодекса да остане само принципната постановка за качеството.

Ярослав Радев: Проблемът за качеството е включен в задълженията на трудовия колектив, на бригадния съвет, на общото събрание, на ръководителя на предприятието, респ. на комбината.

Тодор Живков: И колективът, и отделният работник носят отговорност за качеството.

Петър Дюлгеров: Става дума за конкретните санкции, които сме записали, да отпаднат.

Ярослав Радев: В проекта на кодекса не е уредена конкретна санкция, а е формулиран принцип. Степента на некачествената продукция определя степента на намаляването на трудовото възнаграждение.

Що се касае до тежестта, правната уредба в закона е достатъчна и гарантира задържането на работниците, защото трудовоправните отношения се изработват сега въз ос-

нова на договор, сключен между директора на предприятие-то, респ. на комбината, и работника и уговореното в договора трябва да се спазва.

Тодор Живков: Във всички организирани държави — и социалистически, и капиталистически, работната ръка минава през бюро. Независимо къде отива на работа, той трябва да мине през бюрото — трябва да се регистрира и пр. Защо със закон ще си вържем ръцете, а след това да го изменяме. Може би ще приемем някакъв ред?

Ярослав Радев: Принципиалното решение се съдържа в закона — съобразно сключения договор между работника и ръководителя на предприятието. *(Оживление)*

Председател Станко Тодоров: Имам въпрос към вносителите — другаря Живков и другаря Дюлгеров — след тези обяснения, съгласни ли са с предложенията на Законодателната комисия? *(Оживление)*

Тодор Живков: Другари! Не може в един закон точно да се определят санкциите. Това не е задача на закона. Тук има юристи и специалисти. Моля да се изкажат по този въпрос. В закона се определят общите положения. Затова има правителство и профсъюзи, които ще конкретизират за отделните случаи какви наказания ще се налагат. Ние не утвърждаваме закон, не утвърждаваме подробности.

Ние не забраняваме да напусне работа, който желае. Защо ще трябва да уточняваме подробностите на напускането и отговорностите. Този, който ще напусне, ще носи и отговорност. Представете си, че със своето поведение, със своята лоша дисциплина той е допринесъл за причиняването на вреди и той трябва следователно да носи отговорност. Това ще се урежда със специални статuti на Министерския съвет и на профсъюзите. Така ли е? Имате ли нещо против една такава процедура?

Гласове: Не.

Тодор Живков: За това става дума.

Председател Станко Тодоров: Аз смятам, че можем да приемем...

Тодор Живков: Вие ще дадете почивка. Нали така? Нека другарите да седнат и още веднъж да прегледат тези два въпроса. След това да докладват само за тези два пункта.

Председател Станко Тодоров: Ние можем да предложим още сега да излязат членовете на Законодателната комисия. Докато заседаваме, те могат да обсъдят тези два въпроса, а ние ще преминем към обсъждане на другите два въпроса.

През това време другарите от Законодателната комисия ще обсъдят тези две уточнения и ще ни докладват.

Моля членовете на Законодателната комисия да се оттеглят на заседание, а ние продължаваме нашата работа.

Другари народни представители! Пристъпваме към обсъждане на точка втора от дневния ред:

Декларация на Народното събрание във връзка с Международната година на мира.

Проектът за декларация, изготвен от Комисията по външната политика, ви е раздаден. Моля другарите депутати, които желаят да вземат отношение, да се запишат.

От записалите си досега има думата народният представител Ангел Шишков.

Ангел Шишков: Уважаеми народни представители! Декларацията на Народното събрание на Народна република България във връзка с Международната година на мира е израз на нашата воля да присъединим своя глас и усилия към волята на народите от целия свят да живеят в мир и еднаква сигурност, за по-добър живот и социален прогрес. Социализмът е ново общество, което се нуждае от мир, за да осъществи успешно своята мисия. Наша задача е да направим всичко, за да могат хората в нашата страна напълно да осъзнаят органичното единство между социализма и защитата на мира. Трябва да се осъзнае, че борбата за укрепване на мира на Балканите, в Европа и в света за всеки труженик на нашето общество започва от добросъвестното, организирано, при висока дисциплина и високо качество изпълнение на неговите трудови и социално-политически задачи.

За нас съчетаването на миролюбивите усилия на правителства и народи, от една страна, и на обществени неправителствени организации и движения, от друга, не е нова задача. Тя е развивана от др. Тодор Живков като идея за създаване на единен международен фронт на миролюбивите сили и фактори. Тя е потвърдена и в проектотезисите на тринадесетия конгрес на Българската комунистическа партия със следните думи: „Днес, когато предотвратяването на ядрената катастрофа се превърна във въпрос над въпросите за всички народи, във въпрос за оцеляване на цивилизацията, няма по-важна и отговорна задача от създаването на широк фронт на антивоенните сили — фронт на мира.“

Многообразни и богати са националните програми в света, които ще бъдат осъществени през Международната година на мира. Но каквито и инициативи да съдържат те, безспорно най-важното бе очертано в Декларацията на генералния секретар на Централния комитет на Комунистическата партия на съветския съюз Михаил Горбачов от 15 януари т. г. Тя е последователна и делова, принципна и реалистична.

Тази декларация, която залегна в основата на външнополитическите решения на XXVII конгрес на КПСС, веднага застана в центъра на вниманието на световната общественост и се проучва от всички правителства независимо от това в каква степен те изразяват своето отношение. Това е програма до края на века, но нейната първа година е Международната година на мира.

Вече сме третият месец на 1986 г., която е обявена за Международна година на мира. Това е годината и на поредните конгреси на комунистическите партии — XXVII конгрес на КПСС, тринадесетия конгрес на Българската комунистическа партия и конгресите на другите братски социалистически страни, които ще поставят нови жалони по пътя към по-нататъшното всестранно развитие във всички области на живота. Техните решения ще са здрава основа за необходим диалог за международно разведряване, за разоръжаване и за запазване на мира.

Нужен ни е мир! Но мирът е желано благо не само за нас, за хората от социалистическите страни. За мир жадуват народите от цялата планета.

Новите съветски предложения са адресирани не само до правителствата, а и до народите, до всички хора с добра воля, тъй като запазването на мира, избавянето на човечеството от заплахата от ядрена война е дело на всички и на всеки. Това изисква мобилизиране и активизиране действията на силите, които се борят в защита на световния мир.

С конкретната си програма за избавяне на планетата от ядрени оръжия до 2000 година генералният секретар на Централния комитет на Комунистическата партия на Съветския съюз Михаил Горбачов фактически откри Международната година на мира. Нужни са реализъм и добрата воля на правителствата на другите страни и въздействието на световната общественост, за да може до края на столетието човечеството да се освободи от ядреното и химическото оръжие и да навлезе в двадесет и първия век с твърда увереност за своето мирно развитие, за един свят без войни.

Онова най-добро, с което 1986 г. се вписа в историята още от самото си начало, е бъдеще без войни, без страх, бъдеще на добросъседство и сътрудничество — такава именно перспектива откриват пред човечеството мирните инициативи на Съветския съюз.

Що се отнася до нашата страна, ние и занапред ще даваме своя принос за премахване на заплахата от ядрена война, за разоръжаване, за мирен космос, за укрепване на международната сигурност и взаимноизгодното сътрудничество между държавите с различен обществен строй.

Сега, в дните, когато целият наш народ живее с проблемите, поставени с проекта на Тезисите на тринадесетия конгрес на Българската комунистичнска партия, добре разбираме, че сегашният етап поставя нови и далеч по-високи изисквания към качеството и ефективността на работата на всеки от нас. Тяжното изпълнение трябва да става в обстановка на мир и взаимноизгодно международно сътрудничество.

Нека 1986 г. се превърне във време на нови решителни действия за осигуряване на мира и сигурността в света, за изграждане на свят без оръжия и войни!

Другарки и другари народни представители! Предлагам да гласуваме единодушно за приемане на предложената декларация на Народното събрание на Народна република България. С нашия вот да заявим на всички парламенти, на целия свят, че българският народ стои твърдо и неотклонно зад мирната политика на Съветския съюз, на нашата родна комунистическа партия, на всички социалистически страни.

Благодаря. (Ръкопляскания)

Председател Станко Тодоров: Има думата народният представител Леда Милева.

Леда Милева: Другарки и другари народни представители! Международните години, обявявани от ООН, се превърнаха в мощно средство за привличане на вниманието на световната общественост към някои особено важни проблеми на съвременността. Те дават силен тласък на усилията за тяхното решаване в национален, регионален и световен мащаб. Така бе с Международната година на книгата, на детето, на жената, на младежта.

Международната година на мира обхваща всички глобални проблеми на днешния свят, свързва в едно всички нишки на живота и на бъдещето, обединява всички болки и тревоги на човечеството, окриля всички негови надежди и мечти. Защото никога до днес нашата планета и човешкият род не са били изправяни пред по-страшна опасност. Това ни напомнят всеки ден не само въоръжените стълкновения в Ангола, в Ливан и Никарагуа. Като реална заплаха над градивния труд и спокойния сън на всеки жител на планетата се извисяват траекториите на ракети с ядрени заряди и унищожително космическо оръжие.

Въпреки здравия човешки разум реакционните империалистически сили съгъстват напрежението и продължават да тласкат човечеството към ръба на ядрената пропаст. За всекиго от нас е приготвена стократна смърт — такова количество атомно, химическо и всякакво друго оръжие е струпано във военните арсенали.

Неведнъж са привеждани цифри, които показват, че прекратяването на надпреварата във въоръжаването би осигурило средства за построяване на всички болници и училища, от които се нуждае светът, на лаборатории, където да се води благородна борба с най-страшните болести на века, би довела до превръщането на науката единствено в движеща сила на прогреса и благоденствието. Интересни данни в тази насока са поместени в един Бюлетин на ЮНЕСКО от миналия месец във връзка с борбата срещу постепенното превръщане на огромни райони на Африка в пустиня. Очевидно нужни са големи средства за борбата със сушата, глада и смъртта.

По този повод Световната федерация на ветераните от войната е изчислила, че сега в света всяка минута се изразходват за въоръжения над два милиона долара. Ако надпреварата във въоръжаването би спряла само за седем часа и ако освободените средства се предоставят на страните от Сахелската област — най-застрашени от настъпването на пустинята, то още през настоящата 1986 г. там няма да има умиращи от недохранване деца, ще бъдат победени гладът и пустошта.

Международната година на мира зове към конкретни действия. Пръв откликна на този зов, както неведнъж досега, Съветският съюз. Декларацията на генералния секретар на ЦК на КПСС Михаил Горбачов от 15 януари т. г. бе приветствувана по всички меридиани на земното кълбо като акт с историческо значение, като лъч на надеждата. Конкретните мерки, които предлага тази декларация, цялостната програма, която съдържа тя за ликвидиране на зловещите оръжия до края на века, за трайно разведряване, са единственият реален и спасителен път пред правителствата и народите днес. Заявлението на Съветския съюз, че продължава едностранно обявеният мораториум, докато Съединените щати не проведат нов ядрен взрив, е още една проява на истинско миролюбие. Радостно е, че тази идея се подкрепя и от шест неутрални и необвързани страни.

От името на своите избиратели и на целия наш народ българските парламентаристи посрещат Международната година на мира като изключително навременна инициатива на Организацията на обединените нации и приветствуват мирните съветски предложения, потвърдени и на XXVII конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз.

Защитата на мира лежи в основата на външната политика на всички страни от социалистическата общност, които са убедени, че човечеството може да бъде спасено от ядрения апокалипсис. Войната е несъвместима със самата същност на нашия обществен строй. „Комунизмът е труд и мир“ — тези ясни и пълни със значимост думи изрече още създателят на научния социализъм Карл Маркс. За градивния творчески труд наистина е нужен преди всичко мир. Убедително е подчертана тази мисъл и в Тезисите на тринадесетия конгрес на Българската комунистическа партия.

С политиката си на разбирателство и сътрудничество Народна република България си извоюва признанието на активен фактор на мира. След предложението на д-р. Тодор Живков за създаване на безядрена зона на Балканския полуостров инициативата на първите ръководители на нашата страна и на Социалистическа република Румъния за превръщане на Балканите в зона, свободна от химическо оръжие, е ново потвърждение на нашата последователна мирна политика. И ние искрено се надяваме, че парламентите на Балканския полуостров ще дадат своята подкрепа на тези важни мирни инициативи.

Съветско-американската среща на най-високо равнище в Женева показва, че независимо от дълбоките различия с добра воля и политически реализъм могат да се намерят взаимно приемливи решения. С разочарование посрещна светът американския отговор на новите съветски предложения, както и някои последни прояви на враждебност към Съветския съюз, продължаващата подкрепа на контрите в Никарагуа, на наемниците на УНИТА в Ангола, на напрежението в Близкия изток, абсурдната защита на идеята за милитаризиране на космоса. Затова още по-настойчиво светът призовава ръководителите на Съединените щати да преминат от празни и неискрени думи към конкретни действия в полза на мира и сигурността, към разоръжаване.

По въпросите, които засягат мира, днес нямаме правото да мълчим, нито да говорим шепнешком. Нашият глас се присъединява към гласа на милионите, които не приемат да съществуват върху атомно пепелище и искат да творят в един свят, освободен завинаги от чудовищния призрак на термоядрената война.

От името на парламентарната група на Българската комунистическа партия подкрепям предложения проект за декларация на Народното събрание като документ навременен и необходим, съзвучен с най-дълбоките ни убеждения, с най-съкровениите ни надежди, и ще гласувам за него. *(Ръкопляскания)*

Председател Станко Тодоров: Има думата за изказване народният представител Яна Забунова.

Яна Забунова: Другарки и другари народни представители! Проектът за декларация на Народното събрание дава силен израз на единодушната воля и на възжеленията на нашия народ за свят без оръжия и войни, за свят на разбирателство и сътрудничество. Този нов документ на ленинската априлска външна политика на социалистическата ни родина манифестира подкрепата на Народна република България за голямата и важна инициатива на световната организация.

Ние високо ценим призива на Общото събрание на Обединените нации, който отразява загрижеността от надвисналата ядрена опасност и дълбокото чувство за отговорност към днешния и бъдещия ден на човечеството. Решението за Международната година на мира е акт с важно значение.

Световната организация предприе тази забележителна стъпка, като се ръководи от най-съкровениите жизнени интереси на всички хора. От година на мира — към столетие на мира — такова е горещото желание на милиардите земни жители на подстъпите към новия век!

Разбира се, не случайно именно 1986 бе обявена за Международна година на мира. Днес повече от всякога се изправя със своята актуалност, с повелите и неотложността си задачата над задачите: да се извърши положителен поврат в международните отношения, да се осъществят надеждите, които породиха съветско-американската среща в Женева.

Знаменателно и дълбоко закономерно е, че именно през тази година мирното настъпление на Съветския съюз, на държавите от Варшавския договор се разгръща с такава изключителна сила, с такова неотразимо въздействие върху процесите на световната арена. Още в самото начало на 1986 г. декларацията на Михаил Сергеевич Горбачов открива нови перспективи, нов етап в борбата за разоръжаване и за завръщане към политиката на разведряване. Историята не познаваше до този момент толкова смела, всеобхватна и радикална поетапна програма за разоръжаване. Въодушевяващата идея планетата да навлезе в третото хилядолетие без ядрени и химически оръжия вдъхна нова увереност и сили на борбата за мир, създаде широка основа за разкъсване на барьерите пред диалога и за решителен пробив в цялата система на преговори по разоръжаването.

Двадесет и седмият конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз определи като основна програмна задача и централно направление на съветската външна политика борбата за изпълнение на тази глобална стратегия. Огромното влияние на инициативите, на динамизма и ак-

тивността на съветската политика се чувства във всички сфери на международния живот. Призивът, който Президиумът на Върховния съвет на Съветския съюз отправи към Конгреса на Съединените щати, е нова важна изява на тази последователна дейност и среща пълното разбиране и подкрепа на всички, които не желаят да позволят да се сложи ядрена точка на развитието на хилядолетната земна цивилизация.

Проектът за декларация на Народното събрание с пълно основание отдава такова голямо признание на миротворческата дейност на Комунистическата партия на Съветския съюз. В безрезервната подкрепа, която Българската комунистическа партия, правителството и народът на нашата страна оказват на съветската програма и на целите на Международната година на мира, е вградена непоколебимата решителност на социалистическата ни родина и занаят да дава своя достоен принос в общочовешката борба за траен и справедлив мир.

С Международната година на мира започна петото десетилетие, откакто на Балканите — този невралгичен стратегически район, известен в миналото като „барутния погреб“ на Европа — цари мир. За този крупен исторически резултат всепризнат голям принос имат Народна република България, нейната външна политика, огромните заслуги на др. Тодор Живков — вдъхновителя, твореца и стратега на априлската линия. Инициативите на нашата страна за кодекс на добросъседство на Балканите, за превръщането на този район в зона без ядрено оръжие, както и съвместната декларация-призив на ръководителите на България и Румъния за превръщане на Балканите в зона, свободна от химическо оръжие, оказват дълбоко положително въздействие, ползват се с широка и растяща подкрепа.

Нас гореше ни радва заслуженото високо признание, с което реалистичната и инициативна миролюбива политика на Народна република България се ползува в света като фактор на мир, стабилност и сътрудничество. Тази политика укрепва позициите и издига авторитета на родината ни, на социализма, на общността на братските държави. Такъв е големият актив на нашата страна на международната арена, с който тя се приближава към 30-годишнината на априлското обновление и към тринадесетия конгрес на Българската комунистическа партия!

В своята активна международна дейност Българският земеделски народен съюз и в бъдеще ще прави всичко за осъществяване на външната политика на Народна република България, за сплотяване на аграрните, центристките, левите радикални, либералните и други демократични партии и организации в борбата за мир и социален прогрес. Ние ще про-

дължим да се стремим демократичното аграрно движение в света да се изявява все по-плодотворно като решителен привърженик на мирните инициативи на Съветския съюз и на всички други конструктивни начинания. Гласът на аграрните и други демократични партии и организации в полза на разоръжаването и разведряването ще прозвучи с нова сила на най-широкопредставителния и високоавторитетния досега световен форум на тези политически влиятелни сили, който ще се проведе през м. май в София, непосредствено след тридесет и петия конгрес на Българския земеделски народен съюз под девиза „Да опазим мира и бъдещето на човечеството“.

Ние, сдружените земеделци, добре знаем да ценим земята, която не само ни ражда, дава ни хляба насъщен, но е кърмила духовно народа ни през неговата многовековна история. „Земя, що си ни кърмила“ — пише народният поет Иван Вазов. А тъкмо майката-земя е застрашена. Термоядрените оръжия, химическите оръжия, звездните чадъри на смъртта, климатичните средства за обезобразяване на човека и природата, лазерните и други облъчвания застрашават живота на земята.

Запазването на мира е глобална задача за всеки човек, за всички съвременници, които искат техните потомци да имат бъдеще. На тази задача ние подчиняваме всички наши усилия в строителството на социализма, защото социализмът е синоним на мира. На тази задача подчиняваме усилията си и в международната дейност на Българския земеделски народен съюз. Децата на майка България трябва да живеят в един мирен свят, да растат бодри, здрави и умни, да творят и да разнасят славата българска по цялата мирна планета в свободно съревнование с децата на всички други народи. Борбата за мир дава смисъл и съдържание на живота на всички ни, защото е борба за оцеляване на самия живот на земята — от зеления стрък за бъдещия хляб до човека, който живее не само заради единия хляб.

Искам да заявя, че парламентарната група на Българския земеделски народен съюз изцяло поддържа проекта за декларация на Народното събрание във връзка с Международната година на мира и ще гласува единодушно за него.

Благодаря за вниманието. *(Ръкопляскания)*

Председател Станко Тодоров: Желает ли някой друг от народните представители да се изкаже по проекта за декларация? — Няма желаещи.

Моля народните представители, които са съгласни с предложения проект за декларация, да гласуват.

Против? — Няма. Въздържали се? — Няма.

Декларацията се приема единодушно. (*Ръкопляскания*)
(*Приложение № 2*)

Обявявам 20 минути почивка.

(*След почивката*)

Председател Станко Тодоров: Давам думата на председателя на Законодателната комисия акад. Ярослав Радев.

Ярослав Радев: Законодателната комисия обсъди двете предложения, които бяха направени от др. Тодор Живков, и прави следното предложение:

1. В чл. 268 ал. 1 да добие следната редакция:

„(1) При производство на недоброкачествена продукция, която е напълно или частично негодна за употреба, трудовото възнаграждение на работника се намалява в размер и по ред, определени от Министерския съвет и централното ръководство на професионалните съюзи.“

Досегашната алинея 2 да се заличи.

Алинея 3 да стане 2.

2. В чл. 326, ал. 2 да се добави следното ново изречение:

„Министерският съвет и централното ръководство на професионалните съюзи могат да установяват за отделни категории работници и по-дълъг срок за прекратяване на трудовия договор с предизвестие, но не повече от 6 месеца.“

Съображения. В тези случаи, ако работникът напусне рано, ще бъде уволнен дисциплинарно и освен това ще заплати обезщетение в размер на трудовото си възнаграждение за целия срок, през който не е отработил предизвестieto.

Освен това предложеното предизвестие е съгласувано с чл. 2 на Конвенция № 29, която е ратифицирана от нашата страна, според която задължителният труд е забранен. Никой не е задължен да извършва работа, която не е съгласен да извършва по свое желание и доброволно. Следва да се отбележи, че срокът за предизвестие, което се предвижда, включва три срока — 30 дни, по взаимно договаряне — 3 месеца и за отделна категория работници — до 6 месеца. Следователно срокът на предизвестieto е по-висок отколкото е в Съветския съюз, където е предвиден максимален срок на предизвестие — 30 дни.

С тези допълнителни предложения Законодателната комисия предлага да се приеме Кодексът на труда.

Председател Станко Тодоров: Думата има др. Тодор Живков.

Тодор Живков: Драги другарки и другари! Аз много се извинявам, че удължавам работата на Народното събрание, като повдигам един въпрос, така наречения въпрос за качеството. Но позволете ми да изложа съображенията във връзка с това.

Качеството не е самоцелно нещо. Качеството е свързано с производството и потреблението. Можеш да направиш нещо много висококачествено и все пак потребителят да не го предпочете. По много съображения — било, че не отговаря на неговите технологични, технически, инженерни или конструкторски проекти, или субективно, за теб е високо качество, а за други — не е. Следователно, когато се говори за качеството, то е свързано с потреблението. Не може да се отдели потреблението от качеството и качеството от потреблението. Даже ако вземем един завод, всеки един работник в него е производител, но едновременно и потребител. Той получава продукцията от този, който преди него е работил и е вложил своя труд там, и ако тя не е добра, в своето производство работникът няма да даде необходимото качество, а от него по-нататък — следващият потребител. Това е единият проблем.

Следователно тези въпроси не могат да се регламентират в закон така леко.

Вторият въпрос. Ние говорим в България за тотална система за обезпечаване на качеството. Какво имаме предвид? Имаме предвид, че качеството трябва още от суровината, материала и пр. до последния потребител да отговаря на необходимите изисквания. Тази постановка също е свързана с потребителя. Но тук в една или друга степен се изключва технологията или не се взема предвид авангардната технология, защото такива случаи, и то масово, ги имаме сега и ще ги имаме в България. И правилно ние говорим за тотален контрол по качеството, тотален контрол, безпошаден.

Но, другари, една голяма част от нашите заводи ще останат nereконструирани и не със съвременно качество. Това ние го знаем, тъй като не може от един път да го направим. И няма да бъдем конкурентоспособни на всички пазари, а за някои стоки само на нашите пазари поради това, че няма други. Следователно критериите и в първия, и във втория случай, а сега ще приведа и трети случай, са коренно различни. Тоталната система за проверка на качеството ще отиде в историята. Ней я ползват и могат да я ползват останали страни. И ние я ползуваме и ще я ползуваме. Ние не се отказваме от нея. А това е технологичното качество на авангардните технологии. Няма авангардна технология, която да решава генерално въпроса за качеството. Такава технология няма в света и не може да има. Тя не е авангардна, ако решава въпроса за качеството.

Аз питам другарите от комисията кое имат предвид? — Първия случай ли имат предвид? Втория случай ли имат предвид или третия? Кой ще даде критерия за качеството? Може ли да хванем това само в кодекса? — Ясно, че не можем. Или трябва да правим закон, или трябва да се предостави това на Министерския съвет, на профсъюзите конкретно да решават. Един ще бъде критерият за качеството на изостаналите заводи, на изостаналите производства, друг ще бъде критерият на новите и т. н., и т. н. Как може ние да запишем в кодекса точно за работника, за всяко едно работно място какъв ще бъде критерият на качеството на продукцията с оглед да се предвидят санкции. На какво основание? Ясно е, че това е едно недоразумение.

Аз моля да се запише отговорност за качеството. Трябва да се търси отговорност. Ако щете, запишете най-жестоката отговорност, но без такива подробности. Това е работа на правителството и на профсъюзите.

Благодаря за вниманието. (*Ръкопляскания*)

Председател Станко Тодоров: Другари, пристъпваме към гласуване.

Моля другарите народни представители, които са съгласни с раздадения проект за кодекс и предложенията на Законодателната комисия с допълненията, които се направиха във връзка с предложенията на др. Живков, да гласуват.

Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма.

Кодексът се приема единодушно. (*Ръкопляскания*)

(*Приложение № 1, III*)

Председател Станко Тодоров: Другари, пристъпваме към разглеждане на следващата точка от дневния ред:

Предложение за утвърждаване на указ за промени в състава на Министерския съвет

Ще ви прочета предложението:

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от Държавния съвет на Народна република България
за утвърждаване на указ за промени в състава
на Министерския съвет

Другарки и другари народни представители,

По предложение на председателя на Министерския съвет Държавният съвет на Народна република България на основание чл. 94, точка 4 от Конституцията на Народна република България издаде указ, с който назначи:

1. Огнян Дойнов — председател на Стопанския съвет при Министерския съвет, и за заместник-председател на Министерския съвет;

2. Георги Йорданов — председател на Съвета за наука, култура и образование при Министерския съвет, и за заместник-председател на Министерския съвет и

3. Георги Караманев — председател на Социалния съвет при Министерския съвет, и за заместник-председател на Министерския съвет.

Конституционното основание изисква този указ да бъде утвърден от Народното събрание. Поради това молим ви, другарки и другари народни представители, да обсъдите въпроса за утвърждаване на указа и ако одобрявате предложението, да гласувате и приемете следното

РЕШЕНИЕ

за утвърждаване на указ за промени в състава
на Министерския съвет

Осмо Народно събрание на основание чл. 94, точка 4 от Конституцията на Народна република България

РЕШИ:

Утвърждава Указ № 624 от 21 февруари 1986 г. на Държавния съвет на Народна република България за промени в състава на Министерския съвет.

Председател на Държавния съвет
на Народна република България:

Т. Живков

Секретар на Държавния съвет
на Народна република България:

Н. Манолов

Моля другарите народни представители, които са съгласни с предложеното решение, да гласуват.

Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма.

Решението се приема.

Преминаваме към разглеждане на последната точка от дневния ред:

Предложение за структурни и персонални промени в Министерския съвет.

Ще ви прочета предложението:

„ДО НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

**от Тодор Живков — председател на Държавния съвет
на НРБ — за структурни и персонални промени
в Министерския съвет**

Другарки и другари народни представители,

На миналата сесия на Народното събрание бяха извършени структурни и персонални промени в Министерския съвет.

Необходимо е да се усъвършенствува по-нататък структурата на Министерския съвет и неговите органи съобразно решенията на последните пленуми на Централния комитет на Българската комунистическа партия. Заедно с това налага се да се направят и съответни персонални промени в състава на Министерския съвет.

Предлагам да обсъдите и ако одобрите, да приемете предложеното

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за структурни и персонални промени в Министерския съвет

Осмо Народно събрание на основание чл. 78, т. 14 и 16 и чл. 100 от Конституцията на Народна република България и чл. 9, ал. 2 от Закона за държавен и народен контрол

РЕШИ:

I

1. За к р и в а:

- Министерството на машиностроенето;
 - Министерството на енергетиката;
 - Министерство на металургията;
 - Министерство на химическата промишленост;
 - Министерството на съобщенията;
 - Министерството на горите и горската промишленост.
2. Преобразува Комитета за култура в Комитет за култура при Министерския съвет без ранг на министерство.
3. Прекратява държавните функции на Националния аграрно-промишлен съюз и правата му на държавно-обществен орган с ранг на министерство.
4. Създава Министерство на земеделието и горите.
5. Възлага на Министерския съвет да определи органите и организациите, към които да преминат съответните дейности на закритите министерства, както и функциите и задачите на Министерството на земеделието и горите.

II

Преименува Съвета за наука, култура и образование при Министерския съвет на Съвет за духовно развитие при Министерския съвет.

III

О с в о б о ж д а в а:

- 1. Гриша Филипов от длъжността председател на Министерския съвет;
- 2. Огнян Дойнов, зам.-председател на Министерския съвет и председател на Стопанския съвет при Министерския съвет, от длъжността министър на машиностроенето;
- 3. Никола Тодориев от длъжността министър на енергетиката;
- 4. Тончо Чакъров от длъжността министър на металургията;
- 5. Георги Панков от длъжността министър на химическата промишленост;
- 6. Пандо Ванчев от длъжността министър на съобщенията;
- 7. Янко Марков от длъжността министър на горите и горската промишленост;
- 8. Александър Фол от длъжността министър на народната просвета и
- 9. Александър Петков като член на Министерския съвет.

IV

И з б и р а:

1. Георги Атанасов за председател на Министерския съвет.
2. Илчо Димитров за министър на народната просвета.
3. Алекси Иванов за министър на земеделието и горите и
4. Георги Георгиев за председател на Комитета за държавен и народен контрол и за член на Министерския съвет.

Председател на Държавния съвет
на Народна република България:

Т. Живков

Желае ли някой да вземе отношение по направеното предложение? — Няма желаещи.

Моля другарите народни представители, които са съгласни с направеното предложение за решение, да гласуват.

Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма.

Решението се приема единодушно. (*Ръкопляскания*)

Моля новоизбраните членове на Министерския съвет да подпишат клетвен лист, с който да се смята положена предвидената в Конституцията клетва.

С това, другарки и другари народни представители, дневният ред е изчерпан.

Двадесетата сесия, уважаеми другарки и другари народни представители, привършва своята работа.

Ние приехме Кодекса на труда — един изключително важен документ, истинска трудова конституция на нашата социалистическа държава.

С него се усъвършенствуват трудовите отношения. Утвърждават се нови юридически гаранции за реализирането на човека в труда, за по-нататъшно развитие на пряката и представителната демокрация в икономическите и трудовите отношения. Новият кодекс е с голямо и трайно значение за осъществяване на социалната политика на партията и на държавата, в името и за добруването на всички социалистически труженици. С Кодекса на труда гражданите на Народна република България придобиват още по-широки права и естествено поемат нови отговорности като съзидатели на материални и духовни блага, като активни участници в организацията и управлението на общественото производство и на другите социални дейности.

Кодексът на труда, който приехме, е в пълно съзвучие, в здраво диалектическо единство с решенията на Февруарския и на Януарския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия. В отговор на обективните потребности тези пленуми очертаха курса към дълбоки стратегически, качествени изменения в базата и в надстройката, в структурата на производството, в овладяването на върховите постижения на научно-техническата революция, в производствените отношения, в системата на управление.

Това, което обединява решенията на двата пленума и Кодекса на труда, е, че се разкриват още по-широки възможности да се разгръща социалистическият демократизъм, за осъществяване на равенството и социалната справедливост върху основата на количеството и качеството на труда. Кодексът ще даде нов подтик на работническата класа, на селскостопанските труженици и народната интелигенция в борбата за изграждане на зрелия социализъм.

Другарки и другари! В съответствие с големите задачи, които произтичат от решенията на Февруарския и Януарския пленум, Народното събрание извърши важни структурни и персонални промени в Министерския съвет. Смисълът на тези промени е категорично да се преодолее ведомственият подход във висшия изпълнителен и разпоредителен орган на държавната власт и на неговите институции: цялостно да се подобри техният стил и методи на работа; по-добре да се съчетават централизъмът и демократизъмът; да се създават условия успешно да функционират и се развиват самоуправляващите се социалистически организации.

Промените във висшия ешелон на управлението на икономиката и обществото следва да станат основа и подтик за обновление във всички сфери на социалния живот и на управлението. Необходимо е делово, без бавене да се изградят новите структури, да заработят те своевременно и отговорно.

Главното сега е организация, ред и дисциплина. Всеки, където и да работи, всеки, който е облечен с народното доверие, да се труди неуморно, да бъде последователен както към правата си, така и към отговорностите си.

Промените във висшия ешелон естествено ще намерят продължение и в окръзите, и в селищните системи, и в стопанските организации. Сега е нужно повейт на новото да стигне от обединенията до бригадите и до всеки труженик.

Нека пожелаем на председателя на Министерския съвет Георги Атанасов и на новите министри, на цялото правителство на добър час и сполука в работата! (*Ръкопляскания*)

Другари! Народното събрание единодушно прие декларацията, с която приветствува решението на Общото събрание на Организацията на обединените нации 1986 да бъде Международна година на мира. С този акт Народна република България потвърждава своята дълбока привързаност към делото на мира, своята активна политика срещу надпреварата във въоръжаването, за недопускане да се милитаризира космосът, за осигуряване на траен мир на нашата планета. Спасителният път за човечеството ясно и градивно е посочен в декларацията на генералния секретар на Централния комитет на Комунистическата партия на Съветския съюз Михаил Горбачов от 15 януари тази година.

С декларацията, приета от Народното събрание, българският народ изразява гореща подкрепа на съветската програма за ликвидиране до края на века на всички видове оръжия за масово унищожение. Нека двадесет и първият век стане начало на нова епоха в човешката цивилизация — без ядрени, химически и космически оръжия. Нека бъде столетие на разбирателство и сътрудничество, на един мирен свят, посветил ум, сили и енергия за доброто и щастието на хората!

Другарки и другари народни представители! Осмо Народно събрание е към края на своя мандат. Държавният съвет насрочи на 8 юни т. г. избори за Девето Народно събрание, за народни съвети, за кметове и народни съветници в кметствата и за съдебни заседатели в окръжните и в районните съдилища.

Нямам намерение да правя цялостна равностметка на нашата работа — предстоящият тринадесети конгрес на партията ще даде политическа оценка за дейността на парламента. Всички ние, депутатите в Осмо Народно събрание, допринесохме повече или по-малко за един плодотворен мандат на народното представителство. Бяха подготвени, обсъдени и приети 52 закона, с които се усъвършенствува нашето социалистическо законодателство в съответствие с настъпилите изменения в обществените отношения. Следвайки решенията на Дванадесетия конгрес, със своята законодателна дейност Народното събрание допринесе значително да се разширява и задълбочава социалистическата пряка и представителна демокрация във всички области на обществения живот.

Ще отбележа, че по-плодотворна и по-действена стана работата на постоянните комисии, те все повече придобиват чертите на „малки парламенти“. През този мандат на техни заседания бяха обсъдени над 300 значими проблема.

Разшири се, придоби системен характер контролната дейност на Народното събрание и на постоянните комисии. Министри, ръководители на централни ведомства и председа-

тели на окръжни народни съвети отчетоха дейността си като цяло и по отделни направления в Народното събрание и в постоянните комисии. Депутатите активно участваха в сесиите на Народното събрание и в заседанията на постоянните комисии.

Искам да изразя благодарност на всички вас, с чиито колективни усилия постигнахме добри резултати през осмия мандат на Народното събрание. Желая ви нови сполуки в служба на народа!

Закривам двадесетата сесия на Осмо Народно събрание!

(Закрита в 16 ч. и 40 мин.)

Председател: **Ст. Тодоров**